

SEMNELE SECUNDARE ALE LATURII SUBIECTIVE ÎN CAZUL AMENINȚĂRII CU OMOR ORI CU VĂTĂMAREA GRAVĂ A INTEGRITĂȚII CORPORALE SAU A SĂNĂTĂȚII: ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE



Angheluță Mihaela,
doctorandă,
Universitatea de Stat din Moldova

The motives of the offense, provided in art. 155 of the Criminal Code, can be among the most varied. As for the hooligan motives, they cannot be the basis of the offense provided in art. 155 of the Criminal Code. The material interest may constitute the motive of the offense provided in art. 155 of the Criminal Code, if, in exchange for a material remuneration, the perpetrator executes the order of threatening murder or severe bodily injury or damage to health. The purpose of intimidating the victim is the primary purpose of the offense provided in art. 155 of the Criminal Code. The ultimate purpose of this offense is to suppress or diminish the victim's ability to make decisions and express opinions. These two purposes have a binding character in the case of the offense provided in art. 155 of the Criminal Code, as they are among the necessary and sufficient conditions for an action to be considered a threat.

Keywords: the threatening murder or severe bodily injury or damage to health; the motive of the offense; the purpose of the offense; the purpose of intimidating the victim.

Achiesăm la cele afirmate de M. Ștefănoaia: „Vinovăția nu trebuie confundată cu latura subiectivă din conținutul constitutiv al infrațiunii [...] vinovăția se integrează în latura subiectivă, dar nu se identifică cu aceasta (deși la cele mai multe infrațiuni vinovăția este suficientă pentru întregirea laturii subiective)”. [1, p. 303] V. Păvăleanu menționează la rândul său: „Latura subiectivă a infrațiunii cuprinde în structura sa pe lângă vinovăție și unele elemente secundare cum sunt mobilul și scopul”. [2, p. 143] Aceste puncte de vedere ne determină să susținem că latura subiectivă a infrațiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, include, pe lângă vinovăție, alte două semne constitutive, care sunt secundare – motivul și scopul.

Cât privește noțiunea de motiv (mobil) al infrațiunii, A. Ungureanu o definește astfel: „Mobilul infrațiunii este un impuls lăuntric ce îl determină pe făptuitor să ia o hotărâre infracțională și să o înfăptuiască”. [3, p. 95] Așadar, motivul infrațiunii este imboldul care apare în conștiința făptuitorului înainte de

săvârșirea infracțiunii, fiind determinat de anumite necesități ale acestuia, pe care făptuitorul intenționează să le satisfacă pe calea săvârșirii infracțiunii. În art. 155 CP RM nu este specificat niciun motiv, astfel că lista motivelor posibile ale infracțiunii, prevăzute de acest articol, este una deschisă. În doctrina penală sunt exprimate diverse opinii privitoare la motivele amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. De exemplu, S. Brînza menționează în legătură cu această infracțiune: „Motivele [...] pot fi variate. Cel mai des, motivul se exprimă în răzbunare [...]”. [4] O listă mai largă de motive este prezentată de P.N. Levin: „Răzbunarea, gelozia, motivele huliganice, ostilitatea personală etc. pot fi motive ale amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății”. [5, p. 21-22] V.V. Șablâstâi numește următoarele motive ale amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății: relațiile de ostilitate personală; răzbunare; gelozie; motivele huliganice; interesul material. [6]

Cât privește motivele huliganice, avem rezerve privind posibilitatea evoluării acestora ca motive ale infracțiunii prevăzute la art. 155 CP RM. Amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății este absorbită de infracțiunea de huliganism (art. 287 CP RM). În acest caz, motivele huliganice reprezintă motivul infracțiunii date. Nu poate fi concepută o ipoteză în care motivele huliganice reprezintă motivul amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, iar această amenințare să nu fie absorbită de infracțiunea de huliganism. Referitor la interesul material, acesta poate constitui motivul infracțiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, în cazul în care, în schimbul unei remunerații materiale, făptuitorul execută comanda de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Nu vorbim despre interesul material care stă la baza unor infracțiuni complexe (tâlhărie, șantaj etc.) care includ în structura lor amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. În astfel de cazuri, interesul material este motivul acestor infracțiuni complexe, nu al infracțiunii prevăzute la art. 155 CP RM.

Așa cum s-a putut vedea mai sus, P.N. Levin și V.V. Șablâstâi consideră ostilitatea personală motiv al amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. În context suntem de acord cu cele afirmate de O.M. Obușenko: „Fiecare fapt de manifestare a ostilității personale trebuie să aibă propriul motiv, care urmează a fi stabilit în procesul de înfăptuire a justiției. [...] Pentru amenințările infracționale sunt caracteristice motivele condiționate de ostilitatea personală a făptuitorului față de victimă. Astfel de motive se caracterizează printr-un efect provocator considerabil asupra conștiinței victi-

melor, le provoacă o preocupare profundă pentru siguranța proprie [...]; exprimă, de asemenea, un grad sporit de individualism. Cu toate acestea, motivele, condiționate de ostilitatea personală a făptuitorului față de victimă, nu pot avea efect de agravare a răspunderii pentru amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Deoarece au un conținut asocial pronunțat, combinând egocentrismul și cinismul comportamentului, asemenea motive trebuie luate în considerare la stabilirea pedepsei”. [7] H.H. Absatarov consideră, la fel, că ostilitatea personală este terenul propice pentru generarea motivelor ce pot sta la baza amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Acest autor distinge patru grupe de factori ce determină apariția motivelor amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, printre care se regăsește ostilitatea personală. [8, p. 161] În concluzie, motivul infrațiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, nu trebuie confundat cu cauza săvârșirii acestei infrațiuni. O astfel de cauză poate avea semnificație sub aspect criminologic, însă nu poate fi inclusă în structura componenței infrațiuni prevăzute la art. 155 CP RM.

Având în vedere prevederea de la lit. d) alin. (1) art. 77 CP RM, săvârșirea infrațiuni din motive de ură socială, națională, rasială sau religioasă ar putea fi luată în considerare la stabilirea pedepsei prevăzute la art. 155 CP RM. Se precizează schimbarea acestei stări de lucruri. Astfel, conform unui proiect de lege (în continuare – Proiectul nr. 2838/2016), Codul penal ar urma să fie completat cu art. 155¹ „Amenințarea bazată pe o motivație rasistă și xenofobă” cu următorul cuprins: „Amenințarea, inclusiv prin intermediul unui sistem informatic, cu săvârșirea unei infrațiuni grave, a unor persoane pentru motivul apartenenței la un grup care se identifică prin rasă, culoare, ascendență, naționalitate ori origine etnică, precum și religie, dacă este folosită ca pretext pentru oricare dintre aceste motive, sau a unui grup de persoane care se distinge prin una dintre aceste caracteristici dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări”. [9] Într-un alt proiect (în continuare – Proiectul nr. 2711/2015) se intenționează operarea unor modificări în art. 155 CP RM: alineatul unic să devină alineatul (1); alineatul (2), nou introdus, să aibă următorul cuprins: „Aceeși faptă săvârșită din motive de prejudecată, dispreț sau ură se pedepsește cu amendă de la 400 la 600 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 2 la 4 ani.” [10]

Analizând ambele aceste inițiative legislative, V. Stati a propus „excluderea din Proiectul nr. 2838/2016 a art. 155¹ CP RM și completarea art. 155 CP RM cu un alineat aparte în care să fie incriminată amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită din motive

de prejudecată, dispreț sau ură. Tocmai astfel de motive (și nu motivul apartenenței la un grup care se identifică prin rasă, culoare, ascendență, naționalitate ori origine etnică, precum și religie) trebuie să constituie temeiul agravării răspunderii potrivit proiectatului alin. (2) art. 155 CP RM. Aceasta deoarece, conform [...] Proiectului nr. 2711/2015 [...], ipoteza săvârșirii infrafracțiunii din motive de prejudecată, dispreț sau ură urmează a fi prevăzută la alin. (2) art. 155 CP RM. Potrivit acestui din urmă proiect, noțiunea „motive de prejudecată, dispreț sau ură” își găsește definirea la art. 134¹⁴ CP RM. În contrast, în Proiectul nr. 2838/2016, nu este definită noțiunea „motivul apartenenței la un grup care se identifică prin rasă, culoare, ascendență, naționalitate ori origine etnică, precum și religie”. Aceasta dezavantajează Proiectul nr. 2838/2016, făcându-l mai puțin adaptat necesităților de interpretare și aplicare a legii penale”. [11]

Într-adevăr, în Proiectul nr. 2711/2015 se propune completarea Codului penal cu art. 134¹⁴ „Motive de prejudecată, dispreț sau ură” cu următorul cuprins: „Prin motive de prejudecată, dispreț sau ură se înțeleg raționamente ale făptuitorului determinate de atitudinea ostilă a acestuia generată din motive, fie ele reale sau percepute ca fiind reale, de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, avere, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice, apartenență sau neapartenență la un grup, naștere sau descendență, dizabilitate, sănătate, vârstă, orientare sexuală, identitate de gen, sau față de persoanele care acordă suport persoanelor ce pot fi individualizate printr-un asemenea criteriu sau se asociază cu acestea.” [10] Definirea noțiunii „motive de prejudecată, dispreț sau ură” în textul legii penale este importantă atât pentru a se asigura aplicarea uniformă a răspunderii penale pentru amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită din motive de prejudecată, dispreț sau ură, cât și pentru a califica această faptă în corespundere cu principiul legalității. Din acest punct de vedere, Proiectul nr. 2711/2015 este mai reușit decât Proiectul nr. 2838/2016.

Definirea noțiunii „motive de prejudecată, dispreț sau ură” în textul Codului penal al Republicii Moldova nu ar putea să constituie o garanție absolută împotriva încălcării principiului legalității la aplicarea art. 155 CP RM. Pentru a spori gradul de respectare a acestui principiu, propunem ca, odată cu completarea art. 155 CP RM cu alineatul (2) (care ar prevedea răspunderea pentru amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită din motive de prejudecată, dispreț sau ură), să se modifice art. 346 CP RM. În prezent, dispoziția acestui articol permite o interpretare prea largă: „Acțiunile intenționate (evid. ns.), îndemnurile publice, inclusiv prin intermediul mass-media, scrise și electronice, îndreptate spre ațâțarea vrajbei, diferențierii sau

dezbinării naționale, etnice, rasiale sau religioase, spre înjosirea onoarei și demnității naționale (evid. ns.), precum și limitarea, directă sau indirectă, a drepturilor ori stabilirea de avantaje, directe sau indirecte, cetățenilor în funcție de apartenența lor națională, etnică, rasială sau religioasă”. Referitor la textul evidențiat, prezintă interes părerea lui S. Brînza și V. Stati: „Acțiunile săvârșite inclusiv prin intermediul mass-media, scrise sau electronice [...] presupun, după caz: hărțuire; proferarea unor cuvinte de ocară, care adoptă de obicei o formă licențioasă; gesturi cinice; scuipatul în față; pălmuire; prezentarea indecentă a imaginii victimei pe hârtie sau pe alt suport, etc.” [12, p. 1043] Întrucât lista acestor exemple nu este limitativă, acțiunile date se pot exprima în amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Astfel, există pericolul ca alin. (2) art. 155 și art. 346 CP RM să se aplice pentru aceeași faptă, și anume pentru acțiunile intenționate, inclusiv prin intermediul mass-media, scrise și electronice, îndreptate spre ațâțarea vrajbei, diferențierii sau dezbinării naționale, etnice, rasiale sau religioase, dacă aceste acțiuni se exprimă în amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări. Pentru a preveni asemenea efecte nocive, considerăm că soluția este completarea dispoziției art. 346 CP RM – după cuvintele „Acțiunile intenționate” de introdus textul „(cu excepția faptei prevăzute la alin. (2) art. 155 din prezentul cod)”. În acest fel, va fi prevenită aplicarea alin. (2) art. 155 și art. 346 CP RM pentru aceeași faptă.

În continuare urmărim să examinăm scopul infrafracțiunii prevăzute la art. 155 CP RM. Caracterizând scopul ca semn secundar al laturii subiective a infrafracțiunii, A. Ungureanu menționează: „Scopul infrafracțiunii este finalitatea urmărită de făptuitor prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală”. [3, p. 95] Așadar, în esență, scopul infrafracțiunii este schimbarea în realitatea obiectivă, pe care făptuitorul urmărește să o obțină în rezultatul săvârșirii infrafracțiunii. În art. 155 CP RM nu este specificat niciun scop al infrafracțiunii. O situație similară se atestă în art. 119 din Codul penal al Federației Ruse. În context, A.A. Kadzaev afirmă: „Scopul amenințării nu este stabilit în lege. Aceasta înseamnă că acesta nu contează pentru a califica o faptă în baza art. 119 din Codul penal al Federației Ruse”. [13] În articolele similare din legile penale ale unor state, dimpotrivă, este indicat scopul infrafracțiunii. De exemplu, alin. (1) § 107 din Codul penal al Republicii Austria prevede răspunderea pentru „fapta persoanei care amenință cu producerea unui pericol grav o altă persoană, în scopul de a-i provoca teamă și neliniște”. [14] Faptul, că în art. 155 CP RM nu este menționat expres scopul infrafracțiunii, nu înseamnă în mod automat că acest semn secundar al laturii subiective nu ar putea avea un caracter obligatoriu. Putem face analogia cu

infrațiunile săvârșite prin sustragere. În cazul acestora, scopul de cupiditate, deși nu este indicat în norma penală, are un caracter obligatoriu.

Înainte de a stabili dacă este obligatoriu scopul infrațiunii prevăzute la art. 155 CP RM, este necesar să fie determinat conținutul acestui scop. În practica judiciară, uneori, intenția de a comite infrațiunea analizată este confundată cu scopul acesteia. Aceasta o demonstrează sintagmele folosite în unele spețe: „scopul amenințării cu omor și cu vătămarea gravă a integrității corporale” [15]; „scopul amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății” [16]; „scopul amenințării cu omor”. [17] O astfel de confundare este nejustificată. Vinovăția și scopul sunt semne de sine stătătoare ale laturii subiective a infrațiunii. Aceste două semne se pot intercondiționa, însă nu sunt interschimbabile. Scopul nu poate înlocui vinovăția, și viceversa – vinovăția nu poate înlocui scopul. Dorința de a amenința victima cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății reprezintă factorul volitiv al intenției de a săvârși infrațiunea prevăzută la art. 155 CP RM. Din această cauză, nu este întemeiat a se susține că infrațiunea dată are scopul amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Într-o speță din practica judiciară se afirmă că scopul infrațiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, este „scopul omuciderii cu premeditare”. [18] Un astfel de scop nu este posibil în cazul infrațiunii analizate. Cauza o constituie incompatibilitatea intenției de a comite infrațiunea, prevăzută la art. 155 CP RM, cu intenția de a comite infrațiunea prevăzută la art. 145 CP RM. Subiectul infrațiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, îi transmite victimei informația prin care o amenință cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Însă aceasta nu înseamnă deloc că subiectul dat dorește să omoare victima ori să-i cauzeze vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Situația reală este descrisă de Iu.A. Jdanov. Referitor la infrațiunea de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, acest doctrinar menționează: „Subiectul urmărește un scop secundar legat de manipularea victimei, care este ascuns după un scop primar de provocare victimei a unui rău (pe care subiectul nu dorește să-l provoace cu adevărat)”. [19] S. Brînza susține: „În ipoteza amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, făptuitorul are posibilitatea reală să-și realizeze amenințarea și să săvârșească acțiuni concrete în direcția dorită, însă decide benevol să nu le săvârșească, deși are pentru aceasta toate condițiile favorabile”. [4] Așadar, în cazul infrațiunii prevăzute la art. 155 CP RM, afirmația făptuitorului, cum că dorește să omoare victima ori să-i cauzeze vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, este doar un camuflaj după care se as-

cunde scopul veritabil al infrațiunii analizate, scop ce presupune manipularea, manevrarea, influențarea victimei.

Neluarea în considerare a caracterului complex al infrațiunii este o altă eroare admisă în practica judiciară la stabilirea scopului infrațiunii prevăzute la art. 155 CP RM. De exemplu, într-o speță, în care s-a aplicat art. 155 și 173 CP RM, s-a ajuns la concluzia că scopul amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății constă în „scopul de obținere a favorurilor sexuale”. [20] Un astfel de scop poate apărea doar în contextul infrațiunii prevăzute la art. 173 CP RM. A.A. Kadzaev afirmă: „Dacă amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății reprezintă metoda de săvârșire a unei infrațiuni, atunci ea este, de regulă, cuprinsă de componența infrațiunii respective. Ca exemplu poate fi menționată amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății în scopul săvârșirii violului, a sustragerii etc.” [17] În cadrul unor infrațiuni complexe, amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății poate îndeplini rolul de modalitate normativă a acțiunii adiacente din cadrul faptei prejudiciabile. Contează ca această acțiune adiacentă să fie săvârșită până la consumarea acțiunii (inacțiunii) principale. La fel, este necesar ca acțiunea adiacentă de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății să fie comisă în scopul de a asigura săvârșirea acțiunii (inacțiunii) principale. Scopul de a asigura săvârșirea acțiunii (inacțiunii) principale nu poate reprezenta scopul infrațiunii prevăzute la art. 155 CP RM. Cauza o constituie faptul că aceeași amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății nu poate să aibă concomitent două calități diferite: 1) infrațiune; 2) parte a unei infrațiuni. Această cerință rezultă din art. 118 CP RM.

În doctrina penală, există diverse păreri referitoare la scopul infrațiunii de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. S. Brînza susține: „Cel mai des, scopul se exprimă în schimbarea conduitei victimei în interesul făptuitorului”. [4] Conform opiniei lui P.N. Levin, „semnul obligatoriu al laturii subiective a amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății este scopul de intimidare a victimei”. [5, p. 22] Din punctul de vedere al lui A.A. Kadzaev, „în cazul amenințării omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, acțiunea este săvârșită în scopul de a intimida victima, de a exercita un efect intimidant asupra acesteia”. [4] Potrivit părerii lui A.G. Bezverhov și Iu.S. Norvartean, „scopul amenințării este de a efectua asupra victimei astfel de acțiuni care îi vor provoca sentimente de anxietate și îngrijorare pentru siguranța personală, precum și de a aduce victima într-o stare de temere pentru viața sau sănătatea sa”. [21] L.V. Danelean

numește ca scop al amenințării omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății „suprimarea libertății de exprimare a voinței [...] prin provocarea victimei a sentimentului de temere și îngrijorare pentru viața și sănătatea sa”. [22, p. 16-17] V.V. Șablâstâi susține că „scopul amenințării cu omor poate avea un conținut variat, însă întotdeauna scopul final al făptuitorului va fi legat cu aspirația de a perturba echilibrul psihic al victimei pentru a-i domina voința. [...] Sarcina urmăririi penale și a examinării judecătorești este de a stabili scopul primar – scopul de a intimida victima. Absența acestui scop exclude calificarea faptei conform art. 129 din Codul penal al Ucrainei”. [23, p. 12]

În practica judiciară, scopul infrafracțiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, este descris prin formulări similare: „scopul de intimidare a victimei și pentru a-i provoca o stare de temere și frică pentru viața și integritatea corporală” [24]; „scopul de a schimba conduita victimei” [25]; „scopul intimidării și influențării psihice a victimei” [26]; „scopul ca acțiunile sale (adică ale făptuitorului – *n.a.*) infrafracționale să nu fie descoperite” [27]. Astfel, în unele dintre aceste cazuri, este menționat doar scopul primar, în alte cazuri – doar scopul final.

Considerăm că, în cazul infrafracțiunii prevăzute la art. 155 CP RM, este necesară prezența scopului de intimidare a victimei. Despre aceasta ne vorbește sintagma „dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări” din art. 155 CP RM. Dacă victima nu ar percepe amenințarea ca fiind realizabilă, ea nu s-ar intimida și nu i-ar apărea temerea pentru viața sau sănătatea sa. Ca urmare, ar lipsi temeiul aplicării art. 155 CP RM. Însă, intimidarea victimei nu poate fi un scop în sine al infrafracțiunii prevăzute de acest articol. Scopul final al făptuitorului este de a afecta parțial sau deplin capacitatea victimei de a lua decizii și de a-și exprima opiniile. Cu alte cuvinte, făptuitorul urmărește să suprimă sau să diminueze capacitatea victimei de a lua decizii și de a-și exprima opiniile. În acest mod, făptuitorul urmărește să modifice conduita victimei în interesul său. Cele sus-menționate demonstrează că scopul de a intimida victima reprezintă scopul primar al infrafracțiunii prevăzute la art. 155 CP RM. Scopul final al acestei infrafracțiuni este cel de a suprima sau a diminua capacitatea victimei de a lua decizii și de a-și exprima opiniile. Aceste două scopuri au un caracter obligatoriu în cazul infrafracțiunii prevăzute la art. 155 CP RM, întrucât ele se numără printre condițiile necesare și suficiente pentru ca o acțiune să fie considerată amenințare.

O.M. Obușenko exprimă o opinie interesantă: „Din conținutul art. 129 din Codul penal al Ucrainei se desprinde în mod evident că, pentru calificarea unei fapte ca amenințare cu omor, nu are importanță orientarea pozitivă sau negativă a acestei amenințări. [...] Orientarea antisocială a amenințării cu omor se păstrează chiar și atunci când, prin amenințare, subiectul urmărește să obțină de la victimă

un comportament socialmente util (de exemplu, să nu mai abuzeze de alcool, să depună eforturi pentru a depăși dependența de droguri, să revină în familia pe care a abandonat-o etc.). Merită atenție și situația în care amenințarea cu omor este expusă pentru a contracara săvârșirea unei infrafracțiuni”. [7] Într-adevăr, încărcătura etică – pozitivă sau negativă – a scopului infrafracțiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, nu poate influența asupra calificării unei fapte în baza acestui articol. Indiferent de această încărcătură, dacă fapta întrunește semnele infrafracțiunii, prevăzute la art. 155 CP RM, acest articol va trebui să fie aplicat. Astfel, într-o speță, instanța de apel a stabilit, că în fapta lui S.R., care îndeplinea atribuțiile de colaborator operativ al serviciului de pază particulară, nu se regăsește latura subiectivă a infrafracțiunii prevăzute de art. 155 CP RM, manifestată prin intenție directă, deoarece, unicul scop al acestuia a fost de a restabili ordinea, obligație ce îi revenea în virtutea atribuțiilor de serviciu. Împușcătura, efectuată în aer de către S.R., a avut drept scop calmarea persoanelor agresive. [28] Situații de o asemenea natură trebuie examinate prin prisma art. 35 CP RM: „Se consideră cauze care înlătură caracterul penal al faptei: a) legitima apărare; b) reținerea infractorului; c) starea de extremă necesitate; d) constrângerea fizică sau psihică; e) riscul înțemeiat; f) executarea ordinului sau dispoziției superiorului”. Dacă acțiunea făptuitorului presupune prezența oricărei cauze ce înlătură caracterul penal al faptei, atunci, indiferent de încărcătura etică – pozitivă sau negativă – a scopului acțiunii săvârșite, nu va putea fi aplicat art. 155 CP RM.

Referințe:

1. ȘTEFĂNOAIA, M. Drept penal: partea generală. Vol. I. București: Universul Juridic, 2020. 619 p.
2. PĂVĂLEANU, V. Drept penal general: conform noului Cod penal. București: Universul Juridic, 2012. 503 p.
3. UNGUREANU, A. Drept penal român. Partea generală. București: Lumina Lex, 1995. 463 p.
4. BRÎNZA, S. Infrafracțiunile atipice prevăzute în Capitolul II al părții speciale a Codului penal: analiză de drept penal. În: Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe Sociale”, 2014, nr. 3, p. 105-118.
5. ЛЕВИН, П.Н. Уголовная ответственность за угрозу убийством или причинением тяжкого вреда здоровью / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2007. 26 p.
6. ШАБЛИСТИЙ, В.В. Місце мети в ознаках, що характеризують зміст суб’єктивної сторони складу погрози вбивством. În: Актуальні про-

- блеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах: Всеукраїнська наук.-прак. конф. (30 жовтня 2009 р., м. Запоріжжя). Ч. II. Запоріжжя, 2009, р. 258-260.
7. ОБУШЕНКО, О.М. Суб’єктивна сторона кримінальної погрози. În: Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2015, № 2, р 219-226.
 8. АБСАТАРОВ, Х.Х. Угроза убийством или причинением тяжкого вреда здоровью как преступление против личности: уголовно-правовой и криминологический аспекты / Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Челябинск, 2005. 193 р.
 9. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: <http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=2838>
 10. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Disponibil: http://particip.gov.md/public/documente/131/ro_2711_Proiect-delege-hate-crime-actuala.pdf
 11. STATI, V. Despre posibilele implicații ale ratificării de către Republica Moldova a Protocolului adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică. În: Актуальные научные исследования в современном мире: XVI Международная научная конференция (26-27 сентября 2016 г., Переяслав-Хмельницкий). Сборник научных трудов. Переяслав-Хмельницкий, 2016, Вып. 9, ч. 5, р. 120-128.
 12. BRÎNZA, S., STATI, V. Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol. II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 р.
 13. КАДЗАЕВ, А.А. Квалифицированный вид угрозы убийством или причинения тяжкого вреда здоровью. În: Юридический факт, 2018, № 27, р. 7-10.
 14. Codul penal al Republicii Austria. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Austria-RO.htm>
 15. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28.01.2020. [Accesat: 10.03.2021] Dosarul nr. 1ra-36/2020. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=15190
 16. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16.12.2020. [Accesat: 10.03.2021] Dosarul nr. 1ra-2083/2020. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=17492
 17. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25.11.2020. Dosarul nr. 1ra-1596/2020. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=17143

18. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 17.11.2020. Dosarul nr. 1ra-1082/2020. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=17443
19. ЖДАНОВ, Ю.А. Уголовно-правовая попытка защиты личности от психического насилия. În: Пробелы в российском законодательстве, 2014, № 1, p. 158-160.
20. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16.12.2020. [Accesat: 10.03.2021] Dosarul nr. 1ra-1635/2020. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=17647
21. БЕЗВЕРХОВ, А.Г., НОРВАРТЯН, Ю.С. Соотношение категорий «насилие» и «угроза» в современном уголовном праве России. În: Вестник СПбГУ. Право, 2018, Т. 9. Вып. 4, p. 522-534.
22. ДАНЕЛЯН, Л.В. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика угрозы убийством или причинением тяжкого вреда здоровью / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Тюмень, 2011. 23 p.
23. ШАБЛИСТИЙ, В.В. Кримінальна відповідальність за погрозу вбивством / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Дніпропетровськ, 2010. 20 p.
24. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21.01.2020. Dosarul nr. 1ra-114/2020. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=1514
25. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03.02.2021. Dosarul nr. 1ra-147/2021. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=17857
26. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06.05.2020. Dosarul nr. 1ra-649/2020. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=15924
27. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19.12.2017. Dosarul nr. 1ra-1453/2017. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=10127
28. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16.03.2016. Dosarul nr. 1ra-667/2016. [Accesat: 10.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=5861

